

Slovenski dom

Poština plačana v gotovini

Cena Din 1⁻

Stev. 4.

V Ljubljani, petek 7. januarja 1938.

Leto III

Napovedi o vsebini razgovorov na sestanku držav Rimskega sporazuma Sporazum Romunije z Italijo in Madžarsko

Budimpešta, 7. jan. o. V ponedeljek se prične v Budimpešti važna seja zastopnikov držav Rimskega sporazuma: Italije, Avstrije in Madžarske. Za ta sestanek se v Budimpešti pripravljajo z izredno vnetostjo, ki priča o tem, da so na sporedu sestanka nadvse važna vprašanja.

Italijo bo v Budimpešti zastopal zunanji minister Ciano, ki odpošuje v soboto iz Rima na Madžarsko, kamor dospe v nedeljo. Za Avstrijo se udeležita konferenca kancelar dr. Schuschnigg in zunanji minister dr. Schmidt. Madžarsko bosta zastopala predsednik vlade Daranyi in zunanji minister Kanya.

Politična posvetovanja med zastopniki treh držav bodo trajala od ponedeljka popoldne do srede popoldne. V madžarski prestolnici pripravljajo avstrijskim in italijanskim zastopnikom navdušen sprejem.

Rim, 7. jan. o. »Giornale d'Italia« prinaša članek svojega ravnatelja Virginia Gayde, ki budimpeštanskemu sestanku pripisuje zelo velik pomen. Gayda, ki piše po navodilih predsednika vlade Mussolinija, pravi, da se bodo razgovori nanašali

na tesnejše sodelovanje med podonavskimi državami in med takozvano osjo Rim-Berlin. Razgovori bodo veljali trgovskim in političnim odnosom med obema skupinama. Gre za to, da podonavske države priznajo Nemčiji pravico do uveljavitve njenih gospodarskih zahtev v Podonavju.

Važen del razgovorov pa bo posvečen novemu političnemu stanju na Balkanu in novemu razmerju med državami Rimskega sporazuma ter Romunijo, po nastopu novega političnega reda v Romuniji.

Na sestanku v Budimpešti bodo pretresli vse možnosti, ki jih novi politični položaj v Romuniji daje:

1. Za zblizanje in sporazum med Italijo in Romunijo.
2. Za tesnejše prijateljstvo med Avstrijo in Romunijo, ki je že do zdaj rodilo razveseljive uspehe.
3. Načeli bodo tudi vprašanje o političnem sporazumu med Romunijo in Madžarsko.

Do tega sporazuma do zdaj ni moglo priti zaradi madžarske narodne manjšine v Romuniji, ki

ni imela urejenega političnega in kulturnega položaja. Nastop Gogove vlade in izjave novega ministrskega predsednika pa dajejo jamstvo za to, da bo Romunija v kratkem uradila manjšinsko vprašanje, kar bo pospešilo zblizanje med njo in Madžarsko in privedlo do sporazuma, ki bo utrdilo gospodarsko in politično skupnost srednjeevropskih in podonavskih držav.

Iz pisanja italijanskega poluradnega glasila je razvidno, kakšen pomen pripisujejo italijanski krogi budimpeštanskemu sestanku z ozirom na bodoči politični razvoj v Srednji Evropi in Podonavju.

Romunija prizna italijansko oblast v Abesiniji

Rim, 7. jan. AA. Po poročilih iz Bukarešte je romunska vlada sporočila italijanski vladi, da bo imenovala v Rimu svojega poslanika, ki bo prinesel s seboj svoja pooblastilna pisma na italijanskega kralja in abesinskega cesarja. Sklep romunske vlade smatrajo v Rimu za dejansko priznanje italijanske oblasti nad Abesinijo po Romuniji.

Predlogi bivšega belgijskega predsednika angleški vladi:

Za ustanovitev svetovne carinske politične zveze

London, 7. januarja. o. Bivši predsednik belgijske vlade van Zeeland je včeraj dospel v London na važne razgovore s predsednikom angleške vlade Chamberlainom. Van Zeeland je zadnje mesece po naročilu Anglije in Francije potoval po raznih evropskih državah in se z voditelji držav razgovarjal o gospodarskem stanju teh držav, o njihovem stališču do splošne mirovne zveze in o zahtevah, ki bi jih stavile pod pogoj za priključitev kakih novi mirovni zvezi.

O svojih dognanjih bo van Zeeland poročal predsedniku angleške vlade in mu stavi predloge, ki mu jih je po svojih ugotovitvah sestavil za politično ozdravitev sveta. Ti predlogi so:

1. Amerika, Anglija, Francija, Nemčija in Italija naj sklenejo sporazum, v katerem so obvezne, da bodo odpravile vse omejitve v medsebojnem gospodarskem in trgovskem poslovanju.

2. Te države naj odpravijo tako imenovane izravnalne fondе za promet z devizami in ustanove skupni mednarodni izravnalni fond.

3. V ta fond naj bi vse pogodbenice oddale del svojega zlatega zaklada. Novi sklad bi služil za odpravo gospodarskih težav, ki bi se pokazale v

tej ali oni državi, odnosno za preprečenje takih težav.

4. S tem bi denar teh držav postal mednarodno plačilno sredstvo, ki bi veljalo povsod.

5. Izravnalni sklad bi upravljala banka za mednarodna plačila v Baselu.

6. Sodelovanje Nemčije v taki gospodarski zvezi je nemogoče, če ne pomagajo Nemčiji prej, da

obnovi svoje gospodarstvo. To se pa da edino s tem, da dobi Nemčija zunanja posojila in pa, da ji dajo možnost za dobavo surovin iz Afrike.

7. S tem bi Nemčija v neki obliki dobila vrne ne kolonije, vendar bi vse iste pokrajine v Afriki, ki bi prišle v posev za Nemčijo, postavili pod mednarodno upravo. Izključene so od tega severne in južne afriške pokrajine.

Ti van Zeelandovi predlogi vsebujejo v bistvu zamisel o osnovanju carinske zveze med evropskimi velesilami in Ameriko. Ustanovitev take gospodarske in carinske zveze bi pa nujno privedla tudi do ustanovitve politične zveze, ker bi Anglija, Francija in Amerika Nemčiji in Italiji dovolile gospodarske ugodnosti, ne da bi zahtevale od njih politična jamstva.

Gogova vlada izganja judovske krčmarje:

Proti judovskemu izkoriščanju romunskega kmeta

Bukarešta, 7. januarja. Na svoji zadnji seji je ministrski svet razpravljal o vladnem programu. Po seji je bilo objavljeno uradno poročilo, ki pravi, da je vlada sklenila ustanoviti komisijo, ki bo po veljavnih zakonih izdala odredbe, po katerih bodo morali judovski krčmarji v določenem roku zapu

stiti romunske podeželske kraje. Ta ukrep je bil izdan za boljše varstvo romunskega kmečkega prebivalstva.

Vlada je proučila tudi, kako bodo pregledovali državljanske izkaze romunskih državljanov, kolikor so bili izstavljeni na nedovoljen način od tujih oblasti za svetovne vojne in v prvih povojnih letih na romunskem ozemlju, in ki se morajo smatrati za nezakonite. Komisija, v kateri bosta poleg drugih tudi pravosodni in notranji minister, bo v najkrajšem času proučila, kako praktično izvesti sklepe vlade.

Vlada se je končno odločila izdati potrebne ukrepe za znižanje cen proizvodov, ki so romunskim kmečkim slojem najbolj potrebni. Končno je vlada sklenila, da se morata romunščina in romunska zgodovina učiti v vseh šolah, večinskih in manjšinskih po učiteljih in profesorjih, ki so čistega romunskega porekla.

Francoski napadi na novo vlado

Pariz, 7. januarja. o. Francoski tisk, zlasti glasilo ministrskega predsednika Bluma »Populaire«, napada novo romunsko vlado in očita kralju, da je on kriv za novo politično stanje. Zlasti zamerijo francoski levčarski listi dejstvo, da je do temeljite spremembe v Bukarešti prišlo komaj nekaj dni po obisku francoskega zunanjega ministra Delbosa. V tem dejstvu vidijo jasen odgovor, kakšna bo bodoča romunska zunanja politika. Nekateri listi trdijo, da bo nova vlada sprejela Romunijo v petrolejsko skladišče za Nemčijo in Italijo. Gogova vlada označuje zaradi njenih odločnih nastopov proti Judom, ki danes vodijo tudi vso francosko politiko, kot »najbolj protinacionalno vlado, kar jih je Romunija kdaj imela.«

Berlin, 7. januarja. o. Nemško časopisje tudi veliko piše o novem političnem redu v Romuniji in pravi, da sprememba še ni takšna, kakršno bi si želeli. Nemški tisk se zavzema, kar je jasno, za fašistovski »Železno gardo«. Vendar odobrava Gogove protijudovske sklepe ter ugovarja proti temu, da sta Anglija in Francija v Bukarešti po svojih poslanikih ugovarjali zoper novo politično smer. Časopisje označuje to dejstvo kot vmešavanje tako zvanih demokratičnih držav v romunsko notranje zadeve, od katerega se pa nova vlada ne sme dati preplašiti.

Drugo železniško progo čez Sibirijo bo začela graditi Sovjetska Rusija. Proga bo, kakor piše sovjetsko časopisje, vezala Baltičsko morje s Tihim oceanom in bo tekla precej severneje od sedanje čezsibirske železnice, ki jo je zgradila še carska Rusija. Glavni namen te nove železnice zveze bo oskrbovanje sovjetskega brodogradništva na Daljnem vzhodu s kurivom in strelivom.

Angleška proizvodnja jekla je v preteklem letu dosegla višek odkar pominja. Tako glede količine, kakor glede zaposlitve delavstva.

sprejela knez namestnik Pavle in kneginja Olga. S Topčiderske postaje sta se odpeljala na Beli dvor na Dedinju, kjer sta se udeležila tudi slavnosti, ki so bile združene s prinašanjem badnjaka. Kentski vojvoda in vojvodinja sta že nadaljevala pot proti Atenam. Z njima sta se odpeljala tudi knez Pavle in kneginja Olga,

Vesti 7. januarja

Zaradi resnega položaja na Kitajskem je angleški guverner v Hongkongu razglasil vojno stanje v mestu in okolici, ki pripada Angliji.

Japonec so v Sanghaju uvedli cenzuro nad radijem in nad vsem brezžičnim prometom, tudi tistim, ki ga izvršujejo zasebne družbe.

V belgijskih preiskovalnih zaporih je umrl znani judovski bančni slepar Barmat, proti kateremu je bila razprava razpisana za začetek tega meseca. Ker je njegova smrt prišla nenadno, domnevajo, da si je sam vzel življenje.

Poroka egiptovskega kralja bo 21. januarja v Kairu. Te dni se bo odločilo ali bo bodoča egiptovska kraljica morala nositi pajčolan kakor vse mohamedanke, ali ne.

V Italiji je izšla knjiga romunske kraljice matere »Moj vojni dnevnik«. Ob izidu je kraljica poslala založbi knjigo, v kateri pravi, da je knjiga delo srca in duha latinske omike.

Zastopstvo turške državne banke bo v kratkem potovalo v London, kjer se bodo nadaljevali finančni razgovori in pogajanja za večje posojilo angleških bank Turčiji. Pogajanja so se začela v Ankari ob nedavnem obisku državnega finančnega podtajnika.

Romunske goste v Italiji je sprejel tudi kralj in cesar, potem pa so si ogledali nova fašistovska mesta v pontinskih močvirjih.

Ožji odbor za nevmešavanje v španske zadeve se bo sestel v torek popoldne.

Plesni zbor varšavske opere, ki je z velikim uspehom gostoval v Londonu, bo imel nekaj nastopov tudi v Berlinu. Ves dobiček od predstev bo šel za nemško zimsko pomoč.

Stavka je spet izbruhnila v veliki pariški tovarni za gumijaste obrobe Goodrich. Do prve in druge stavke je prišlo po sklepu komunistov, ker je uprava tovarne odpustila nekega poljskega judovskega delavca, ki so ga zasnčili, ko je v upravnih pisarnah napeljeval posebno telefonsko zvezo, s katero je komunistična organizacija lahko poslušala vse pogovore ravnateljstva.

Zaradi razne je ustavljen skoraj ves železniški promet v Romuniji in Bolgariji.

Biševov stolp v Parizu bo služil odslej tudi kot antena za televizijsko oddajanje.

Vrhovni poveljnik sovjetske vojske maršal Vorosilov bo v kratkem odpotoval v Vladivostok. Njegovo potovanje je v zvezi z nemirnim stanjem na Daljnem vzhodu.

V egiptovski nacionalistični stranki Vald skusa jo zaneti razdor člani nove vlade, ki so izdali proglas proti predsedniku Nahasu paši. Stranka pa je vse te ljudi izključila.

Umrl je bivši praški župan primator dr. Karel Baxa, ki je bil star 75 let in se je veliko udeleževal v češki predvojni in povojni politiki.

Konferenca poljskih škofov v Varšavi je sklenila prepovedati katoličanom sodelovanje s prostozidari, socialisti in drugimi političnimi skupinami, ki so odkrite sovražnice Cerkve in socialnega reda. Škofje tudi napovedujejo začetek odločilnega boja proti komunizmu.

Mož holandske prestolonaslednice princ Bernard si je toliko opomogel od poškodb, ki jih je dobil pri nedavni avtomobilski nesreči, da so ga lahko pripeljali iz bolnišnice v kraljevi grad.

Bolgarski kralj je podpisal zakon o spremembi volilnega reda, s katero uvajajo v Bolgariji volivno pravico tudi za ženske.

Glavno skusnjo za svatovski sprejem po atenskih ulicah ob poroki grškega prestolonaslednika so imeli pred dvema dnevnoma. Sio je čisto »zares«.

Judovski zdravilniki v Nemčiji ne bodo smeli zdraviti več niti pri zasebnih bolniških blaginjah, kar jim je bilo do zdaj dovoljeno.

71 šol za domačine je zgradila v zadnjih mesecih italijanska uprava po raznih večjih abesinskih krajih. Sole obiskuje nad 6000 otrok.

Japonec so zasedli pred dvema dnevnoma mesto Sufu, rojstni kraj Konfucija, utemeljitelja velikega azijskega verskega, ki se imenuje po njem.

Neposredno letalsko zvezo med Italijo in Južno Ameriko nameravajo vzpostaviti Italijani. Začetnega poleta se bo udeležila cela skupina italijanskih letal, katero bo vodil Mussolinijev sin Bruno in rektor polkovnik Biseo.

Bivši belgijski ministrski predsednik van Zeeland bo v kratkem imel važen sestanek s predsednikom angleške vlade Chamberlainom.

Za pet milijonov dolarjev zlata so spet poslali s parnikom »Champlain« iz Newyorka v Francijo.

Požar je izbruhnil na angleški bojni ladji za odstranjevanje min »Hibership«. Požar je bil najbrž potaknjen.

Nemški poljedelski minister Darre je včeraj dospel v Rim, kamor ga je povabila italijanska vlada.

Novi Zeppelin, ki bo napolnjen z negorljivim helijem, bo začel junija redno letalsko zvezo med Nemčijo, Severno in Južno Ameriko.

Prihodnji ameriški proračun bo znašal skoraj 10 milijard dolarjev in bo najvišji, kar jih je Amerika po vojni imela. Zvišanja je krivo oboroževanje kakor povsod.

Za Nobelovo mirovno nagrado v prihodnjem letu se poteguje ameriški zunanji minister Cordell Hull, ki jo bo najbrž tudi dobil.

Judje zahtevajo vse pravice do Palestine

London, 7. jan. AA. Zastopniki svetovne cionistične organizacije so bili včeraj v angleškem finančnem in kolonialnem ministrstvu zaradi vladnega poročila o Palestini. Ob tej priliki so zahtevali, da se obnovi judovska palestinska organizacija in da se Judom zagotovi neomejena pravica nadaljnjega naseljevanja v Palestini, dokler bo v njej še kaj prostora. V zvezi s problemom o naseljevanju Judov v Palestini je imel sredi v Londonu prof. Brodecki predavanje, v katerem je med drugim dejal, da je nasilno zadrževanje judovskega naseljevanja v Palestini izjava o gospodarsko krizo v tej deželi, poleg tega pa povzročilo vzemirjenost med velikim številom Judov, naseljenih v vzhodni in srednji Evropi, ki smatrajo Palestino za svoje poslednje pribežališče.

Izjava nacionalističnega generala o bojih v srednji Španiji:

Pri Teruelu gre za važno vojno odločitev

Salamanca, 7. januarja. General Queipo da Llano je imel po radiu govor, v katerem je tako-le označil položaj v Teruelu: Rdeči trdijo, da so gospodarji Teruela, drugi pa pravijo, da gospodarimo mi v mestu. Ni pa točna ne ena ne druga trditev, ker so v mestu čete obeh sovražnih tablorov. Mi smo zavzeli nekaj mestnih okrajev, drugi pa so se v rdečih rokah. Naše čete, ki z oboda mesta prodirajo proti sredini mesta, so obkolile nekatere sovražne enice, ki se, kakor vse kaže, ne bodo mogle več prebiti skozi obroč. Ne smemo podobiti, da so borbe za Teruel izredno težavne in zaporne. Naše čete le s težko prodirajo skozi tesne in krivuljasto zavite ulice. V ostalem pa odločitev ni odvisna od poteka uličnih bojev. Usoda Teruela in drugih mest se bo odločila neke povsem drugod, na drugih bojiščih, kjer bodo operacije ožile in bo vreme dopustilo večje akcije. Tedaj bomo naglo obračunali z nasprotniki.

Strašni boji v snegu in viharu

Salamanca, 7. januarja. AA. Po poročilu vrhovnega poveljstva nacionalistične vojske so se včeraj nadaljevale operacije na teruelski fronti. Nasprotnik je imel velike izgube. Nacionalistične čete

so ponovno zasedle več važnih strateških postojank. Nacionalistično letalstvo je sestrelilo osem rdečih letal.

Poročilo nacionalističnega glavnega stana potrjuje vesti s teruelske fronte, da so ujetniki ponovno izjavili, da se bori na strani rdečih več tujcev nego Špancev. Rdeči generalštab, je kakor zatrjuje ujetniki, sestavljen izključno iz bivših francoskih oficirjev.

Pariz, 7. januarja. Po vesteh s teruelske fronte se je bil tam strašen boj, v katerem so vladne čete izkoristile visoki sneg in z njim zakrile svoje topništvo, da je lažje posegalo v boj. V boju je skušalo 50 nacionalističnih letal napasti jugozapadni del mesta, ki je še zmerom v rdečih rokah, toda brez uspeha, ker je bilo nebo zakrito z gostimi nizkimi oblaki. Nato so se vladne čete preko visokega snega približale sovražnim postojankam in zavzele neko skladišče. Nacionalistične čete so pri Concludu prešle v protinapad, ko pa so se že docela približale skritemu vladnemu topništvu, so jih republikanci začeli na vso moč obstreljevati.

Salamanca, 7. januarja. AA. Iz Zaragose poročajo, da so zbrali tam preko dva tisoč rdečih jelnikov, ki so se predali nacionalistom v poslednjih borbah za Teruel.

Prihod prestolonaslednikove neveste na Grško

Poročne slovesnosti v Atenah so se začele

Atene, 7. januarja. Nevesta grškega prestolonaslednika princeza Frederika Brunsviška in Hannoveranska je s prestolonaslednikom Pavlom, ki se ji je odpeljal nasproti do jugoslovanske meje, in svojim spremstvom, prispela v Atene ob 17 (po grškem času). Na atenski železniški postaji so vzvišeno zoročenko sprejeli in pozdravili grški kralj Jurij, kraljeva rodbina, predsednik vlade Metaxas z vsemi člani vlade, atenski župan, kakor tudi visoki gostje, ki so se že zbrali v Atenah. Prihod vzvišene zoročenke je bil v Atenah razglašen s topovskimi streli. Pred postajo je ogromna množica ljudstva navdušeno pozdravljala princezo Frederiko. Od postaje pa vse do dvora so bile atenske ulice polne navdušene množice narodna. Na vseh poslopijih so se vile zastave. Narodne slovesnosti so se pričele že danes. Zvečer je bilo mesto sijajno razsvetljeno. Od vseh strani prihajajo darovi za mladi kneževski par. Posebno veliko zanimanje je izzval dar predsednika vlade Metaxasa, ki je v imenu državnih uradnikov in grške oborožene sile daroval ogrlico iz briljantov in 14 velikih smaragdov. Ta izredno lepa ogrlica je razstavljena v izložbi največje draguljarne v Atenah.

Zaradi slabega vremena, ki je zavladalo v srednji Evropi, je vlak, s katerim se je vozila nevesta prestolonaslednika Pavla s svojim spremstvom prispel na grško obmejno postajo Idomeni s štiriurno zamudo. Vlak je bil ves razsvetljen. Med poljo je prebivalstvo nevesti in prestolonasledniku, ki jo je sprejel na meji, povsod prirejalo navdušene ovacije. Nevesta princeza Hannoveranska je prešla nešteto šopkov cvetja. Vse železniške postaje so bile svečano okrašene in razsvetljene.

Listi so danes objavili veliko člankov, v katerih soglasno naglašajo dobrodošlico vzvišeni zoročenki. Listi posebno naglašajo, da je zoročenka potomka slavne kraljevske rodbine in poudarjajo, da bo sreča vzvišene para hkratu tudi sreča vsega grškega naroda.

Knez Pavle in kneginja Olga odpotovala v Atene

Belgrad, 7. januarja. m. Včeraj ob 10 sta se v Belgradu ustavila Kentski vojvoda in vojvodinja, ki polujeta v Atene. Na železniški postaji sta ju

Smučarskim izletnikom v premislek

Ljubljana, 6. januarja.

Kakor tisoči drugih smučarjev, sem se tudi jaz na Novega leta dan odpravil na Gorenjsko ter izstopil v Ratečah. Komaj sem se tam dobro obrnil, sem spoznal, da bo smučanje tega dne bolj slabo: tisoči »diletarjev« so napolnili ne samo vsa gostišča, tako da se nisem mogel dokopati niti do toplega čaja, marveč tudi na vežbališča, ki so jih »zdralsali« do zadnjih možnosti, po smučskih stazah in tirih so bile cele procesije, skratka: gneča povsod, v gostiščih in na terenih. Ko sem se zvedel, da je toliko in toliko sto smučarjev krenilo v okolišče, višje ležeče planinske kočice, ki so bile torej gotovo tudi prenapolnjene, mi v »želodnem in spalnem« interesu ni preostajalo drugega, kakor da sem vsemu temu obrnil hrbet ter jo mahnil proti Kranjski gori. Toda — šel sem z dežja pod kap. Vso pot od Rateč do Kranjske gore sem neprestano srečaval smučarje, o katerih sem kmalu ugotovil, da bežijo proti Ratečam, ker v Kranjski gori ni — prostora. In res: Kranjska gora in okolica je bila kakor smučarsko mravišče. Do toplega požirka pa sem se tu le preril, seveda s primerno podjetnostjo. Zopet isti problem: kje prenočiti, kam napraviti izlet, ko je vse preplavljeno s smučarji. Zopet sem jo mahnil naprej proti Gozdu. Da bi videli to pot: od Kranjske gore do Gozda sta bili usmerjeni dobesedno dve procesiji smučarjev, vsaka na svoji strani, druga drugi nasproti. Moral sem se uvrstiti v procesijo, ki se je pomikala v mojo smer — proti Gozdu. V Gozdu ista pesem: vse polno, kakor mravišče. Potem pa kakor bi odrezal — naprej proti Dovjem in Mojstrani nisem srečal skoraj nobenega tujega smučarja, le domačine. Hitel sem proti Mojstrani v pravilni slutnji, da tam vendar ne bo takega »drenca« in da se bo le našel kak prostor za prigrizek in za prenočišče. Nisem se motil: proti večeru, ko sem pritrinil do Mojstrane, sem takoj zvedel, da je sicer tu nekaj gostov in izletnikov. Tako je tudi bilo: dobil sem odlično večerjo in prijetno, toplo sobo in to za ceno, kakršne v popularnih »nadmožnostnih« krajih ne poznajo, posebno ne, če je več ljudi, kakor navadno...

Ko sem bil ves zadovoljen že v topli postelji, sem začel premišljevali, kje in kako neki preno-

čujemo tisti tisoči, ki so se zatekli v popularni Mar-

tujske, Kranjsko goro, Rateče in Planico... Naslednjega jutra sem se odpravil na izlet v dolino Kot, Radovino. Ob položnem vzponu sem na levi strani takoj za Mojstrano opazil krasen smučarski svet, dolge, strne in položne travnike, ki nudijo smučarsko udejstvovanje do vseh možnosti. Radovina je skrit, od hribov in planin obdan kraj, ki utegne postati nekoč pravi smučarski raj. Nedaleč pred Radovino se odcepi pot v Krmo, ki nudi prav tako krasno smučarsko turo. Bilo je šele sredi dopoldneva, ko sem se vrnil v Mojstrano. Smučišča so med tem oživila, a bilo je za vsakega dovolj prostora... Po izdatnem okrepilu mi je šinila v glavo misel: potegni jo v dolino Vraat, proti Peričniku in Aljaževemu domu. Saj se to pozimi še nikdar nisem potikal. Dobil sem tovariša in ni pretekla ura, ko sva na krasnem snegu in na lepo izvoženem tiru (graničarji obratujejo na tej poti) obdruževala Peričnik. Pravkar je zmrzaval: ob straneh več metrov dolge ledene sveče, a tudi glavni curek je imel na vrhu in na dnu ledeni podlagi. Obe ledeni gmoti se vedno bolj zblížata in sta sedaj ob tem mrazu gotovo že združeni — Peričnik je oledenel. Ta Vam nudi nepisno krasno sliko, kakršne drugje ne najdemo. Posebno vabljiv je zledeneli Peričnik za fotomaterije.

Ves zadovoljen nad krasnimi izleti sem čakal zvečer na postaji Dovje-Mojstrana na »Ljubljanočana«. V vlak pa mi je dovoljstvo takoj pošlo: kakor sardine natrpani smo se v vagonih zagnali proti Ljubljani. Ko pa sem v vlak videl neprespane obraze in slišal nešteto kritik in godrnjanja, čeh: ves dan nisem prišel do čaja, »spale« sem naslonjen na mizo... — tedaj sem sklenil, da napišem predležeče vrste nedeljiskim smučarskim izletnikom v premislek. Zakaj so vsa pota usmerjena v hiper-propagirane kraje, ki ne morejo sprejeti niti četrtine došlih izletnikov, ko je še dovolj drugih kvalitativno enakovrednih, samo manj reklamiranih krajev, ki z odprtimi rokami sprejmejo vsakega izletnika. Tudi tujskoprometni činitelji bi storili zelo dobre reči, če bi pri propagandi bolj gledali na to, da bi bili z zimskošportnimi sezonami zadovoljni vsi v počtev prihajajoči kraji in s tem tudi vsi — smučarji! P—n.

Jutri velika premiera - - zabavna Millöckerjeva opereta

Režiser:
Muška:
Pisatelj:

Gasparone

Petje!
Balet!
Smeh!

Jutri
v
kinu
Unionu

Marika Röck — Johannes Hoesters — Leo Slezak — Oskar Sima

Nujna potreba ceste Dobrnež-Pobreže

Slovenske Konjice, 7. jan.

Brdo je v naši slovenje-konjiški občini kraj, kjer vladajo res slabe prometne razmere. Vas, ki šteje precej kmetov in vinčarjev, nima namreč prav nikakršne poti, ki bi jo lahko imenovali »cesta«. Edini kolovoz, ki pelje čez kraj od zgoraj na spodnjo stran, ni občinski, ampak je last posameznih kmetov, ki ga morajo zato tudi sami urejati. Ob večjem deževju za promet ni uporaben, ker se voz v ilovico kar pogreze. Ker atez na javna, nedomašini brez peridhodnega dovoljenja vseh vaščanov ne smejo tudi voziti, sicer pa radi omenjenih razmer tega tako nihče ne poskuša.

Razume se samo ob sebi, da so te razmere

rodile željo po izboljšanju cest. Ta želja pa ni od včeraj, ampak je že precej stara, le, da se v tem oziru še ni ničesar ukrenilo, čeprav je zadeva tako nujna, da jo moramo podpreti. Lelo za letom naši ljudje trpe veliko gospodarsko škodo. Z veseljem pa smo zdaj sprejeli vest, da nameravajo zgraditi novo občinsko cesto Dobrnež-Brdo-Pobreže, ki bi končno vprašanje naših prometnih zvez vsaj v neki meri rešila. Nova cesta, ki naj bi bila speljana od državne na Dobrnež v polkrogu čez Brdo do bavininske ceste Oplotnica-Tepanje na Pobrežah, bi dala možnost boljšega gospodarstva ne samo Brdu, ampak vsem sosednim krajem. Trdno smo prepričani, da bo prekornistna zamisel postala v kratki dobi tudi dejstvo!

Občni zbor naših šoferjev

Ljubljana, 7. jan.

Stiska današnjih dni je prisilila tudi šoferje, da so se sklenili združiti v lastni organizaciji, ki bi skrbela in se zavzemala za izboljšanje življenjskega položaja. Ze pred sedemnajstimi leti so skušali uvidnejši šoferji organizirati svoje stanovske tovariše. To je bilo tedaj, ko je bilo gospodarstvo v razmahu in je bila pri šoferjih brezposelnost še nepoznana. Bila je doba procveta in blagostanja in je vsak šofer zaslužil, kolikor je hotel.

Nastopila pa je pretirana proizvodnja šoferjev, ki so se izučili v mehaničnih delavnicah, in šoferjev, ki so prihajali iz šoferskih šol. Desetine in desetine šoferjev s šofersko legitimacijo v žepu je ostalo brez posla. Poklicni šoferji so prišli v položaj, v katerem ni bilo zanje ne pravi ne zakona, ki bi jim zajamčil delovni čas, minimalno mezdno, pokojninski zavarovanje itd. Šoferji so bili zato prisiljeni, da se združijo v društvo z namenom, da s skupnim delom ustvarijo boljše pogoje za procvit šoferske organizacije. Ustanovili so si celo svoje šofersko stanovsko glasilo »Volan«, v katerem razpravljajo o vseh perečih vprašanjih, katere se tičejo šoferjev, to je tehnike, gospodarstva, socialnih in društvenih vsteti itd.

Včeraj popoldne je imelo šofersko društvo »Volan« na Cankarjevem nabrežju v svojih prostorih občni zbor, ki se ga je udeležilo okoli 70 članov. Predsednik g. Avg. Adamčič je v pozdravnem nagovoru na članstvo očrtal stanje organizacije, ki skuša šoferjem priboriti večje upoštevanje. Pred oblastmi danes skoraj ni razlikovanja ali je kdo šofer po poklicu, izučen, ali pa samo amater. Poklicni šoferji so zaradi tega prišli v precejšnjo stisko. Zaradi svojega položaja, v katerem se nahajajo, zahtevajo zase kot poklicne šoferje šofersko legitimacijo, da bi bilo tako omogočeno s strani neizučenih amaterskih šoferjev prevzemati dela. Organizacija skuša v svojih vrstah združiti vse slovenske šoferje, katerih je v dravski banovini okoli 400, poudarja potrebo po ureditvi največ deseturnega delovnega časa, letno vsaj teden dni dopusta. Da bi si tudi stvarno dali dokaz o svoji samostojnosti, naj bi si vsaj v Ljubljani postavili svoj bencinski črpalko.

Tajniško poročilo je navajalo, da ima društvo 76 članov in je bilo društveno življenje v pretekli poslovni dobi dokaj razgibano. Tudi blagajniško poročilo je dokazovalo lep denarni promet iz plačevanja članarine imajo društveni člani pravico do oskrbe pravnega varstva v primeri avtomobilske nesreče. Vsa poročila so bila sprejeta. Po razrešnici staremu odboru je bil izvoljen nov odbor s predsednikom g. Pangercem Ludovikom, ki bo skušal v društvu zbrati vse poklicne šoferje.

Naročajte Slovenski dom!

Smučarska nesreča nad Medvodami

Ljubljana, 7. januarja.

Na vse strani so se včeraj, na praznik Sv. Treh kraljev, podale večje ali manjše skupine tudi ljubljanskih smučarjev. Zaradi izbornih vremenskih razmer in sijajnega snega so se mogli zadovoljiti tudi z zasneženimi bregovi nad Medvodami okoli Sv. Katarine. Z manjšo skupino smučarjev se je tja podal tudi dr. Gojko Tominešek, advokat iz Višnje gore. Letos pa, kakor se zdi, so se nesreče predvsem spravile nad smučarje in tudi najboljše ne priznašajo. Ko se je dr. Gojko Tominešek spuščal po strm bregu Pod Brdom v bližini Sv. Marjete, je tako nesrečno padel, da si je zlomil nog pod kolenom. Hitro so mu prišli na pomoč njegovi tovariši. Eden od njih je pohitel k Sv. Marjeti po sni, s katerimi so ga varno pripeljali do prve hiše, od tod pa z vozom na postajo v Medvode, kjer so ga naložili na vlak in ga odpeljali v Ljubljano ter ga oddali v zdravniško oskrbo v Šlajmerjev dom.

Pri nas se ponavadi šele takrat, kadar se pripeti kakšna huja nesreča, tudi ugotovi, kakšna je pomanjkljivost pri reševalni službi. Tako smo se včeraj zamenj spravevali, kako to, da na postaji v Medvodah nimajo nosilnic, s katerimi bi temu ali onemu ponesrečencu, ki ga morajo prenesti na vlak, prihranili vsaj nekaj muk. Posebno smo se čudili še zato, ker je znano, da imajo takšne primerne nosilnice po vsej večjih, vsaj gorenjskih železniških postajališčih.

Ban drinske banovine umrl

Belgrad, 7. januarja. m. Predvčeršnjim je v Sarajevu nenadoma umrl ban drinske banovine dr. Dušan Davidovič. Pokojni Davidovič se je pred dnevi mudil v Belgradu, kjer se je močno prehladil. Ne da bi se tu dovolj pozdravil, je odpotoval nazaj v Sarajevo. Med potjo mu je postalo slabo. Takoj po prihodu v Sarajevo so ga prepeljali v sarajevski sanatorij, kjer pa je kmalu nato umrl. Položaj bana drinske banovine je zavzemal komaj 22 dni. Pripadal je poslanskemu klubu JRJ in je bil tudi član njenega glavnega odbora. Na njegovem pogrebu bo kraljevska vlada zastopala prometni minister dr. Mehmed Spaho.

Belgrad, 7. januarja. m. Včeraj ob 4 jutraj sta trčila na postaji Borovo dva tovorna vlaka. Težko je bil ranjen vlakovodja. Drugih žrtev ni bilo.

Grof Volpi pri knezu namestniku

Belgrad, 7. jan. AA. Grof Giuseppe Volpi, član italijanske vlade, se je mudil tri dni v Belgradu kot odposlanec italijanske vlade, ki mu je poverila nalogo, da pripravi veliko razstavo »Italijanski portret skozi stoletja«, ki naj bi se spomladni otvorila v muzeju kneza Pavla v Belgradu. Knez namestnik je včeraj sprejel grofa Volpija v avdijenci in ga je pridržal na kosilu. Včeraj je priredil ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović intimno kosilo v čast grofu Volpiju v svoji vili. Grof Volpi je odpotoval včeraj nazaj v Italijo.

KINO
SLOGA

Danes premiera veselega in zabavnega filma

Peter v snegu

v naslovni vlogi mala Traudi Stark, poleg Shirley Temple najpripriljublenejša evropska igralka mladinskih vlog V glavnih vlogah: Liana Heid in Paul Hörbiger
Rezervirajte si vstopnice v predprodaji Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Badnjak na dvoru

Belgrad, 6. januarja. AA. Po starem narodnem običaju je bil tudi danes vevdno prepeljan badnjak v kraljevi dvor na Dedinju. Kmalu po 13. uri pa se je sestavil sprevod, ki je krenil na dvor.

Točno ob 14. so pred dvorom sprejeli badnjak Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica Marija, Nj. Vis. kraljeviča Tomislav in Andrej, Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga, Nj. kr. Vis. kneževica Aleksander in Nikola ter Nj. Vis. kneginja Elizabeta. Sprejemu badnjaka sta prisostvovala tudi visoka gosta Nj. Vis. vojvoda in vojvodinja Kentska. Ko so jemali badnjak, ki je bil ves okrašen s cvetjem in zelenjem ter z jugoslovansko trobojko in na katerem so bila razobešana jabolka, je Nj. Vel. kralj Peter II. pristopil in v oboje kraljeve garde posul z žitom, koruzo in bonboni. Poveljnik badnjaka polkovnik kraljevske garde Vojislav Petrovič je tedaj pozdravil Nj. Vel. kralja Petra II. in mu voščil za božič. Kralj pa je badnjakarje pozval, naj badnjak ponovo v dvor. Ko so ga po starem narodnem običaju položili v ogenj in želeli visokemu gostitelju ter vsem kraljevske-mu domu zdravje, srečo in napredek, sta Nj. Vel. kralj Peter II. in Nj. Vis. knez namestnik spet pristopila k badnjakarjem. Podali so si roke. Nalo so častnikom, gojencem in podčastnikom ponudili vroče rakije, nato pa so badnjakarji voščili za božič še vsem ostalim prisotnim članom kraljevskega dvora, nakar so zapustili dvor.

Celjske novice

c Prosvetni večer Katoliškega prosvetnega društva, ki se vrši v ponedeljek, dne 10. januarja ob 8 zvečer, bo za široko celjsko publiko nad vse zanimiv, ker bo nastopil pripravljeni predavatelj g. prof. Janko Mlakar iz Ljubljane. Opisal bo ob »loptičnih slikah« na njemu lasten način svoje vtise od potovanja po Islandiji in Spitzbergih. Vstopnice za prosvetni večer se dobe v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

c Veliko zanimanje za božično igro »Kralj z neba«. Na praznik sv. treh kraljev je gledališka družina v Celju uprizorila v mestnem gledališču Gregorinovo božično igro »Kralj z neba«. Predstava je bila za mladino, ki je do zadnjega kotička napolnila gledališče. Prihajalo je tudi veliko število odraslih, ki pa niso mogli dobiti vstopnic, ker je bilo že razprodano. Jutri v soboto ob pol 9 zvečer in v nedeljo ob 4 popoldne bosta predstavi za ostale. Rezervirajte si vstopnice v Slomškovi tiskovni zadrugi!

c Težki nesreči dveh delavcev. V tovarni metalne delniške družbe v Gaberju je padel v sredo popoldne v vrolo tekočino in se opeknel po vsem telesu delavec Velikič Angel. V cinkarni je istega dne zgrabil stroj za levo roko 34 letnega delavca Eš Lovrota iz Sp. Hudinje pri Celju. Na srečo pa se je toliko zavedel, da je hipoma potegnil roko izpod stroja, ki mu je utrgal mezinice.

c V posodo vrele vode je padel. V Trzinem pri Rogatu je padel s peči v posodo vrele vode sin brusača Korez Drago in dobil težke opekline po rokah.

c Surov napad, ki bo zahteval najbrž človeško življenje. Pri Sv. Pengarju pri Grižah so napadli štirje fantje iz istega kraja 26 letnega posestniškega sina Poteko Jožeta. V beznosti so se spozabili tako daleč, da so ga vsi štirje suvali s stoli. Poteko Jože je dobil nevarno, 12 cm dolgo rano na čelu in težko poškodbo pod levim očesom. Pod silovitimi udarci se je zgrudil na tla in so ga morali takoj prepeljati v celjsko bolnišnico.

c Še pet težjih nesreč. V Podvrhu pri Braslovčah je padel pred nekaj dnevi 46 letni posestnik Rak Franc in si zlomil več reber na levi strani. Rožanec Marcel, 26 letni trgovski zastopnik iz Celja je šel v sredo popoldne v garažo po avtomobil. Na pločniku pa mu je spodrsnilo in si je zlomil desno nogo v gležnju. V Laški vasi pri Štornah je šel istega dne v klet 27 letni posestnik Vengust Ivan Na stopnicah pa mu je spodrsnilo in si je pri padcu zlomil levo nogo nad členkom. Kumar Alojzija, 16 letna posestniška hči, je padla pred hišo na poledeneli cesti in si zlomila levo nogo. Mihelčič Viljem, dinar brez stalnega bivališča, je padel na poledeneli cesti in si poškodoval rebra na levi strani. Vsi se zdravijo v celjski bolnišnici.

Boljši občinski prostori v Dobrničju

Dobrníč, 5. januarja.

Po zaslugi našega g. župnika in občinskega odbora je občina dobila boljše prostore. Staro šolo, ki je last občine, so zamenjali z enonadstropno cerkevno hišo. Seveda bo občina dodala nekaj gotovine, ki se bo porabila za opremo novega doma. V zgradbi, ki jo je dobila občina, je sedaj občinska pisarna s stanovanjem obč. tajnika, hranilnica, konsumno društvo, orožniška postaja ter mlekarška klet. Kakor kaže, bo občina lahko imela lepe dohodke od najemnine.

Izpred mariborskega malega senata

Maribor, 6. januarja.

Pred malim senatom se je danes zagovarjal 22 letni kolarski pomočnik Ivan Štern iz Loke pri Framu, ki mu obtožnica očita, da je ubil posestniškega sina Franca Pliberška.

2. novembra preteklega leta je obtoženec bil pri posestniku Hoiniku na delu. Zvečer po dovršenem delu se je s svojima tovarišema pogovarjal pred Hoinikovo hiko, kamor je dospel tudi Pliberšek ter prišel takoj Šterna zmerjati ter ga tudi dežansko napadati z ročico. Oba Šternova tovariša sta se takoj odstranila. Štern pa je pred Pliberškom pobegnil okoli hiše proti domu. Pliberšek mu je sledil ter ga kmalu na cesti dohitel. Med obema je prišlo do prepiranja, v katerem je Štern zgrabil za nož ter ga Pliberšku zasadil v prsa. Po izvršenem dejanju se je Štern vrnil k svojima tovarišema ter jima povedal, da je Pliberška v silobranu zabodel. Pliberšek je imel še toliko moči, da se je sam privlekel do doma, odkoder so ga takoj spravili v mariborsko bolnišnico, kjer je tretji dan nato na zadobljenih notranjih poškodbah

Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica Marija in ostali prisotni člani kraljevskega doma so si zatem pred vhom v dvor ogledali defile vsega badnjakarskega spreveda, ki je trajal celih 20 minut.

Sprevod je z Dedinja krenil mimo Vajfertove pivovarne po Strossmayerjevi ulici, Karagjorgjevi ulici, mimo Kalemegdana do občine palače, odkoder se je skupina z badnjakom odpravila dalje po Kneza Mihajla ulici do Oficirskega doma, kjer je bil badnjak posebej sprejet.

Badnjak v Ljubljani

Ljubljana, 7. januarja.

Tudi pri nas v Ljubljani je bil pravoslavni badnjak prav slovesen. Pod vodstvom komandanta badnjaka, artiljerijskega podpolkovnika Dušana Stefanovića, so krenili včeraj popoldne ob 14 zastopniki častniškega zbora, podčastnikov in vojske v sprevodu na konjih izpred Oficirskega doma skozi mesto v Tivoli. Tu so vojaki nasekali božičnih dreves za vse edinice divizije. Nato je sprevod obiskal divizijskega generala Lazarja Toniača v Beethovnovi ulici in pomočnika komandanta divizije, brigadnega generala Dodića na Gosposvetški cesti. Sprevod je občinasto toplo pozdravljalo. Badnjak je bil nato spremljan in izročen v Oficirskem domu in vsem edinicam.

Nesreča pri delu in zabavi

Ljubljana, 7. januarja.

38 letnemu tovarniškemu delavcu Reven Karlu iz Ljubljane je pri delu brizgnil lug v oči. Razjedajoči lug mu je hudo poškodoval oči, ki mu jih bodo skušali rešiti v ljubljanski bolnišnici. — V hudem mrazu so tudi stopnice železniških vagonov nevarne in kar dva železničarja sta se na praznik na njih ponesrečila. 42 letni zavržak Kar Kač iz Ljubljane si je pri padcu zlomil desno nogo in prav tako železniški zvančnik, 49 letni Prijatelj Jože z Jesenice. — Ko je sekal drva, si je rani levo oko 23 letni delavec Novšak Albert iz Radne v obč. Bostanj. Pri smučanju stajo izkupila 14 letni Skofice Jakob, sin mlinskega pomočnika iz Mengša, ki je dobil poškodbe po telesu in 13 letni Debevec Franc, sin posestnika iz Begunj nad Cerknico, ki si je zlomil desno nogo. — 2 letni sinko gostilničarja Urbasa v Begunjah je padel tako nerodno s peči, da si je zlomil desno nogo in roko. — Vse ponesrečence je sprejela na zdravljenje ljubljanska bolnišnica.

Pravda zaradi praznovanja

Kresnice, 30. decembra.

Po tukajšnjih hribih se še zmeraj najdejo ljudje, ki verujejo v vraže. Pozimi ni takega dela, pa si oživljajo spomine na davne čase. Najbolj je razširjena vera v »moro«, ki llači ljudi in živali. Odganjanje jo tako, da narišejo na vrata križ, ali podolgovato zvezdo. Včasih pomaga tudi to, ako pogodiš osebo, ki je zmenjena z vragom. Ljudska domišljija si hitro poišče človeka in izreče sodbo. Zrtev take prazne govornice je bila nedavno neka priletna žena z moravskih hribov. Čutila se je prikrajšana na časti ter je zaljube »namočila«. Obtoženec se je izvijal, a mu ni uspelo. Dvanajst prih je nastopilo zoper njega. Kazni se sicer ni toliko bal kakor stroškov. Nekaj mu je moralo reči, da bi se izmuznil, ako zapiše kmetijo ženi. Odklopitev je bila edina pot iz zadrege. Pri glavni sodni razpravi pa so se pomirili in poravnali. Stroški še niso preveč narasli; nekaj malega je bilo treba pa odrediti in obljubiti, da se ne bodo več obkladal z zaljubljeni imeni. Tako se je končala tožba zaradi praznovanja. Srečo pri vsem tem je imela žena, ki je na lep način dobila posestvo.

Za nov prosvetni dom v Dobrničju

Naša fara se že dolgo zavzema za to, da bi zgradila nov prosvetni dom, ki bi odgovarjal domačim potrebam. Prostor, ki jih danes uporabljamo za svoje prireditve, zborovanja itd., so mnogi premajhni in povrh še zelo v slabem stanju. Da priprave za zgraditev novega prosvet. doma tako lepo napredujejo, je predvsem zasluga našega g. župnika. Že so zapele sekire v gozdovih, ki jih naši fantje kljub hudemu mrazu z veseljem vihtijo, tako da bo kmalu dovolj lesa, ki je potreben za nov dom. Gotovo bo do spomladi že dovolj gradiva na mestu in bodo tedaj tudi že lahko pričeli z graditvijo doma, ki se bo imenoval Baragov dom. To ime zato, ker se je v naši fari, in sicer v Mali vasi, rodil svetniški škof Friderik Baraga.

V kolikor je sedaj razvidno, bo v domu poleg velike družbene dvorane še sejna soba, soba za garderobo, stanovanje za dve stranki, prostori za hranilnico in spodaj velika klet.

Vremensko poročilo

»Slovenska doma«

Po stanju danes ob 7 jutraj

Kraj	Barometar	sko stanje	Temperatura	Relativna vlaga	Veter	Pada
Ljubljana	763.3	-5.4	-9.2	72	0	N ₁
Maribor	759.5	-4.0	-7.0	80	0	NW ₂
Zagreb	766.7	13.0	-7.0	90	10	S ₁
Belgrad	767.0	-2.0	-12.0	90	10	0
Sarajevo	764.9	-2.0	-10.0	96	0	0
Skopje	—	—	—	—	—	—
Split	761.2	-6.0	1.0	45	2	NE ₄
Kumbar	759.1	1.0	-3.0	80	10	N ₂
Rab	763.4	5.0	-2.0	30	3	E ₂

Vremenska napoved: Večinoma jasno in mrzlo vreme. V sredo 5. jan. je bilo ob 7.30 oblačno, od 8.40 dalje pa ves dan v noč jasno. Ves dan je ležala pravredna megla nad Ljubljano. — Včeraj, 6. jan. je bilo ob 7. nekoliko megleno in dve tretjini oblačno, čez dan pa večinoma jasno vreme. — Temperatura: Najvišja: 5. jan. -6.6; 6. jan. 9.2; najnižja 6. jan. 16.6; na aerodromu: 6. jan. najnižja 21.6, danes najnižja 19 stopinj.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, 7. januarja: Lucijan.
Sobota, 8. januarja: Severin.

Nočno službo imajo lekarnice: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gospodarska cesta 10 in mr. Bohinec ded., Cesta 29. oktobra (Rimska) 31.

KINO UNION Tel. 22-21

Danes neprekinjeno poslednji ob 16, 19.15 in 21.15 uri

GRACE MOORE

v prekrasem filmu divnih melodij

Poje meni!

V razstavi bratov Šubicev bo imel vodstvo danes, v petek ob pol 4 g. Stane Mikuz.

Delovni čas namoščencev. Vse namoščence, ki so prejeli preko svojih strokovnih organizacij ali časopisov vprašalne pole glede delovnega časa, nadurnega dela in dopustov, prosijo Delavska zbornica, da vprašalne pole takoj pošljejo na njen naslov.

Na koncertu Učiteljskega zbora Emil Adamič se bodo izvajala naslednja dela naše zborovske literature: Ivan Grbec: Otroci molijo, dr. Danilo Svava: Kako je bilo Tebi Marija takrat, Vilko Ukmar: Mati Marija, Ivan Matečič-Ronjgov: Rožnice, Slavko Oster: 3 belokranjske, dr. Miloj Milojčević: Muha i komarac, Emil Adamič: Narodna, Emil Adamič: Godci. Zbor šteje 80 pevk in pevcev, vodi jih zborovodja Milan Pertot. Koncert bo v ponedeljek, dne 10. t. n. ob 20 v veliki Filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Love! Vseh vrst kožuškovino že sprejema lovška prodajna organizacija »Divja koža«, Ljubljana. Velesejem na zalogo za prvo letošnje dražbo, ki bo 24. januarja. Kar imate blaga že pripravljene, ga takoj odposlajte. Inozemski kupci hočejo biti informirani o naših zalozah in kakovosti blaga. Zato je takojšen odziv nujen potreben. Čim več bo inozemskih kupcev, boljše cene za naše krzno bo možno doseči.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20

Petek, 7. januarja: Zaprti.
Sobota, 8. januarja: »Gospodična Julija«, »Snu bač«, Premiera. Premierski abonma.
Nedelja, 9. januarja ob 15: »Princeska in pastirček. Izven. Cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Simkovic. Izven. Cene od 20 din navzdol.
Ponedeljek, 10. januarja: zaprti.
Torek, 11. januarja: Literarni večer Pen-kluba.

Opera. — Začetek ob 20

Petek, 7. januarja ob 15: »Seviljski brivci«, Dijaska predstava po globoko znižanih cenah od 16 din navzdol.
Sobota 8. januarja: »Evgenij Onjegin«. Red A.
Nedelja, 9. januarja, ob 15: »Pri belem konjčku«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ob 20: »Tosca«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Ponedeljek, 10. januarja: Gostovanje poljske baletne skupine Parnella. Izven. Cene od 50 din navzdol.

Premiera v drami. Za premierski abonma bodo igrali v soboto na en večer dve igri in sicer Strindbergovo Zalogro »Gospodična Julija« in komedijo Čehova »Snu bač«. Strindbergova »Gospodična Julija« je tragedija mlade aristokratke, v kateri je pisatelj orisal duševnost dekleta, ki je podedovala vse slabosti svojih aristokratskih staršev in katero privedejo različni psihični in biološki momenti do tega, da se spozabi z lakajem Jeanom, ki je označen kot tip zdravega in nasilno navzgor v višje kroge stremčega človeka, ki doživi ob Julijinem padcu svoje življenjske razočaranje, ker spozna lažnjivi blek višje socialne kaste. — V komediji »Snu bač« je orisal Čehov na duhoviti in hudomušen način, kako snubi neroden graščak sosedovo hčerko, tor nedorasel temu poslu, pričrjena svojo zaroko s prepriom, ki že čudno izgleda za bodoči zakon. Režija je ing. Stupiceva.

Danes ob 15 je v operi dijaška predstava in sicer se poje Rossinijeva opera »Seviljski brivci« v znani izvrstni zasedbi: gg. Nolljova, Janko, Banovec, Beletto in Zupan po cenah od 16 din navzdol. Muzikalno vodstvo ima kapelnik Neffat, režija g. Zupan.

Poljski balet »Parnella« nastopi v operi v ponedeljek 10. t. m. zvečer ob 20 in izvaja naslednji spored: V prvem delu pleše balet na Chopinov glasbo »Dekliški veverč«. Drugi del obsega naslednja dela: Vaško veselje, Krakowjak, Veselje pred nevihto, Mali vojaki, Umrl je maček. V tretjem delu so naslednje točke: Sto let valčka, Igre karpatskih prilikavev, Maske, Ples žena, Po želvi. Vse točke so visoke umetniške vrednosti in jih izvaja skupina baleta, ki šteje 21 oseb in je dobila lani na olimpijadi prvo svetovno nagrado. Predprodaja vstopnic pri dnevnih blaginji v operi. Cene od 50 din navzdol.

P. n. abonente vljudo prosimo, da vplačajo 5. obrok gledališkega abonmaja do 15. t. m.

Kino MATICA

Največji glasbeni in pevski slager sezone!

Joanette Mac Donald in Nelson Eddy v velefilmu

BELI JORGOVAN (Valček strasti)

Radi ogromne dolžine filma predstave ob 16, 19 in 21.15

Radi stalne razprodaje predstav rezervirajte vstopnice!

Božično obdarovanje mestnih revežev

Ljubljana, 7. januarja.

Ze prejšnja leta so dobrodelne organizacije v Ljubljani prirejale božičnice za mestne reveže, ki so bile združene z obdarovanjem ubogih družin. Prav tako je prirejal božičnice mestni socialno-politični odbor, ozir. urad. Te božičnice pa so bile šumne prireditve, na katere so bili vabljeni ubogi meščani in drugi občinstvo in katerih se mnogi reveži čisto niti niso mogli udeleževati, bodisi da niso imeli primerne obleke, ali pa iz sramu, da ne bodo pred javnostjo označeni kot mestni reveži. Saj je marsikdo zašel v revščino po okoliščinah, ki jih ni sam zakrivil in mu je bilo takšno javno obdarovanje bolj v dušno bolelost, ker se je čutil javno ponižanega, čeravno mu je bilo v materialnem pogledu v pomoč. Ker so te božičnice prirejale dobrodelne organizacije in mestni socialno-politični urad vsak zase, ki je imel vsak svoj krog obdarovancev, niso imeli vploga v krog obdarovancev drugih dobrodelnih društev. Zato se je redno dogajalo, da so nekateri iznajdljivejši dobivali darove od raznih organizacij, dočim so drugi ostali brez daril in podpor.

Mestni socialno-politični odbor je zato letos, kakor že tudi lansko leto, uvedel nov način, tih način obdarovanja mestnih revežev, na ta način, da razpošlje darove po raznašalcih direktno na domove, s pozdravom in voščilom mestne občine. Na ta način se ne more nikdo počutiti ponižanega. S šumnimi božičnicami so bili združeni veliki stroški; te stroške sedanji socialno-politični odbor rajši obrača v nabavo daril, saj imajo reveži od takšne materialne podpore več koristi kakor od svečanih prireditev, katere jih le za hip zamamijo v lepši svet, iz katerih pa odhajajo morda še bolj zagrenjeni v svojo revščino.

Mestni socialno-politični urad je povabil zastopnike vseh dobrodelnih organizacij, ki so hotele sodelovati skupno z njim, da so skupno pregledali imena vseh prosilcev, ki so zaprosili za darove ali podpore pri eni ali drugi organizaciji. Pri tem pregledu je prišlo v poštev še mnogo prosilcev, ki jih dobrodelne organizacije niso mogle obdarovati, pa jih je zato obdaroval socialno-politični odbor, ozir. urad. To sodelovanje dobrodelnih organizacij in mestnega socialno-političnega odbora je tako rodilo lepe uspehe.

Mestni socialno-politični urad pa je imel tudi sam veliko število prosilcev. Za božičnico je zaprosilo 598 družinskih očetov. Na priporočilo šolskih upraviteljev in dobrodelnih organizacij pa se je število obdarovancev še znatno zvišalo. Družine s številnimi otroki so dobile tudi po dva ali več daril, tako da je skupno število obdarovancev zna-

šalo 731. Darila so bila v obliki blaga za obleke, za suknje, plašče, v obliki čevljev, nogavic itd. Blago za obleke je prejelo 191 dečkov in 61 deklic (v revnih ljubljanskih družinah namreč prevladujejo dečki), več dečkov je prejelo že narejene obleke, 63 dečkov pa blago za suknjo in 97 deklic blago za plašče. Nekaj jih je prejelo tudi narejene suknje, ozir. plašče. (Darila so bila prirejena po prošnjah staršev.) Nad 160 otrok je prejelo čevlje, ki so bili vsi narejeni po meri. Čevlji so bili najbolj »gozjerji« iz kromovega usnja z dvojnimi podplati, s povprečno vrednostjo 160 din. Poleg tega so dobili mnogi še nogavice in razne kose perila. Priporočiti je, da je mestni socialni urad izdal v tekočem proračunskem metu že nad 38.000 din samo za čevlje in to izven božičnih daril.

Skupno je bilo darovanega 400 m blaga za moške obleke, 521 m flanel, 117 m blaga za moške suknje, 149 m blaga za ženske obleke in 200 m blaga za ženske plašče. A to je samo obdarovanje s strani mestnega socialno-političnega urada. Če bi pregledali še številna darila raznih dobrodelnih organizacij, bi videli, da je dobrodelnost v Ljubljani vendar na dostojni višini. Veliko pomoč je nudil tudi Rdeči križ, ki je pred prazniki razdelil velike množine premoaga med ljubljanske reveže. V mnoge revne družine je tako zasijal vaj majhen žarek božične sreče, četudi le za kratek čas. Ko so mestni raznašalci božičnih daril raznašali božična darila, je v neki družini, mimo katere so že šli, zavladala letos velika potrtost. »Letos pa ne bo nič božica«, so govorili, ker ni bilo nikogar potkrat na vrata. Toda isti hip je že potrkalo in sluga je vstopil z dvema zavojema. Družina je od veselja zajokala.

Hvalavredna je tudi pozornost in dobrodelnost nekaterih večjih ljubljanskih tvrdk, ki so darovale za božič večje zneske ali darila v blagu. O nekaterih smo že poročali. Tvrdka Janko Česnik je darovala nekaj nad 47 m blaga, tvrdka Karol Prelog 144 parov toplih nogavic in 152 robcev, tvrdka Novak Franc (Kongresni trg) 500 din v denarju. Lepo je bilo tudi darilo kranjske tekstilne tovarne »Jugobrana«, ki je darovala 123 m blaga za ljubljanske reveže.

Mnogo daril pa je socialni urad razdelil tudi izven božičnice, ker so še naknadno prihajali mnogi prosilci z nujnimi prošnjami in ker je imel socialno-politični urad na razpolago še nekaj pozneje darovanih darov. Skupna vrednost daril, ki jih je daroval samo mestni socialno-politični urad znaša okrog 75.000 din. Pač zadosten dokaz, da sedanja mestna uprava v dovoljni meri izvršuje svojo socialno dolžnost, kljub težkim bremenom, ki jo tarejo drugod.

Predavanje o »Krv«, ki ga izpopolnjuje zvočni film

Ljubljana, 5. januarja

Prirodoslovno društvo v Ljubljani priredi v skupnosti raznih prireditev, ki ima zamišljene za sredino meseca januarja, tudi predavanje g. univ. prof. dr. Aljia Koširja o temi »Krv«. To predavanje bo v ponedeljek, dne 10. januarja ob 20 v veliki dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Higijenski zavod v Ljubljani pa prispeva k predavanju in dopolnitvi tega zvočni film z istim naslovom, ki se bo predvajal po predavanju in h kateremu bo predavatelj dodal še kakšne važne svoje pripombe. Boljše kakor bi to mogla napraviti še tako živahna predavateljeva beseda nas uvaja zvočni film »o krvi« v tajne tega predragocenega telesnega soka. Živa slika nam prikazuje glavne krvne sestavine, to je takozv. krvne celice in po- učno podaja njih pomen v fiziološkem dogajanju organizma. Tudi ko te propadejo po delalnem nekajtedenskem življenju, postanejo njih razkrojine še zelo koristne, kadar se porabijo za izdelovanje žolča. Čudovito je barvilo teh rdečih krvnih stanic, njega določevanje pa je tudi za praktičnega zdravnika prav velikega pomena. Še bolj raznolike pa so takozv. bele ali brezbarvne krvne stanice, ki razvijajo prav čudne lastnosti. Požirajo mrtva ali tudi živa telesa, premikajo se in stoje na straži, kadar se telo brani sovražnih bolezenskih klic ali bakterij. Naravnost čudežna pa je krvna tekočina, iz katere se izdelujejo zoper razne bolezni različna zdravila ali zdravilna seruma, bodisi da uporabljamo pri zatiranju kužnih bolezni človeški serum ali pa češče onega kakšne domače živali. Film je tako poučen, da bo zanimal vsakogar, ki ima le malo smisla za spoznavanje svojega lastnega telesa. Ker je kri najvažnejši sok, ki se pretaka v človeškem organizmu in je naše zdravje v največji meri odvisno od zdrave krvi in njenega pravilnega pretakanja po človeškem telesu, je pač za vsakogar življenjsko koristno, da to snov tudi nekoliko bližje spozna, posebno važno pa je seveda za vse one, ki se bavijo z odgojo otrok. Zato obisk tega predavanja vsem najtopleje priporočamo. Vstopnina k predavanju je 2, 4 in 6 din. Ker pričakujemo obilnega obiska, bo blagajna odprta že ob pol 20.

Razpis naarad Protituberkulozne zveze

a) 10 nagrad po 100 din za literarne sestavke o protituberkulozni borbi med ljudstvom in sicer za gojene višjih razredov srednjih šol. Članek sme največ obsegati 1½ na stroj pisane strani.
b) 25 nagrad po 100 din za zemljevide okoliša dispanzerjev, katere naj bi izdelovali gojenci meščanskih in obrtno-nadaljevalnih šol po navodilih zdravnikov protituberkuloznih dispanzerjev.

Dela bo pregledala in ocenila posebna žirija pri tuberkulozni zvezi.

Rok za predložitev del je določen do 1. marca 1938.

Podrobna navodila dajejo šef-zdravniki protituberkuloznih dispanzerjev v Celju, Brežicah, Jesenicah, Kamniku, Novem mestu, Rogatec, Kranju, Mariboru, Murski Soboti, Ptuj, Trbovljah, Črni pri Prevaljah, Vurberku, in v Ljubljani (Calmetov dispanzer za mesto in dispanzer zveze protituberkuloznih lig za okraj Ljubljana okolica) ter v Cerkljici pri Raketu.

Na praznik sv. Treh kraljev je umrl na Grbi- nu pri Litiji Konjar Jakec, absolvent sred. teh. šole. Zavratna bolezen mu je pretrgala nit življenja v cvetu mladosti. Star je bil komaj 24 let. Bil je član Prosvetnega društva in Fantovskega odseka. Pogreb blagega mladeniča bo v soboto s sv. mašo ob 10 v Litiji. Pokojniku naj sveti večna luč. Zaljubljen našo iskreno sožalje.

Šport

Gradjanski v Concordia 2:0 (1:0). Revanžna tekma med Concordijo in Gradjanskim se je končala z zmago Gradjanskega. S to zmago se je Gradjanski kvalificiral za nadaljnje tekmovalanje za zimski pokal. Gole sta zabila Antolčević in Zupančič. Concordija je nastopila brez Jazbeca. Tekmi je prisostvovala klub mrazu okoli 1200 gledalcev. — Nasledja tekma za zimski pokal bo med našo Ljubljano in Gradjanskem.

Profesionalni boksarski prvaki v Jugoslaviji. V Beogradu so se v eredo zvečer vršile finalne boksarske tekme za prvenstvo Jugoslavije. Rezultati: Tika Pavlovič (Borovo) in Todor Pavlovič (Belgrad). Nepričakovano toda zaslužen je zmagal Tika Pavlovič po točkah. Čobanović je premagal v sedmih kolu s knock outom Osejčana Müllerja. V tretji borbi se v prijateljski borbi zmagal Zagrebčan Fakšić Celika, ki se je sam predal. Virog pa je že v drugem kolu premagal Boroto, ki se je tudi predal sam.

Jugoslavija bo sodelovala na svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu v Londonu. Potovanje naše reprezentance v namiznem tenisu je zagotovljeno, čeprav ministarstvo ni dalo obljubljenih podpor. Stroške za potovanje bodo namreč krili nekateri privatniki. Zato je zvezni kapetan Heksner določil, da se vsi predpnevni trening v Somboru, kamor so povabili Zagrebčan Merksamer, Herškovič in Ratkovič, ter Belgrajčan Stein in Sarajevčan Salom. Trening bo trajal pet dni. Po tem treningu bo končno določena postava, ki bo zastopala Jugoslavijo v Londonu. Zaenkrat je gotovo, da gresta v London kapetan Heksner in Ljubljancin Marinko, ki pa ni mogel priti na trening; najresnejša kandidata za reprezentanco sta se Ratkovič in Herškovič.

Maribor

Pod okriljem Prirodoslovnega društva v Ljubljani, ki priredi v sredini januarja več smoteno zasnovanih prireditev, predava v Mariboru v ponedeljek 10. januarja 1938 ob 20 g. doc. dr. Ivan Matko, šef internega oddelka splošne bolnišnice v Ljubljani o »Prehrani človeka« in o posebnim ozir- om na zelo važen sestavni del naše hrane o »Vitaminih«. Na predavanje opozarjamo vse, ki se zanimajo za to vprašanje, predvsem pa naše matere in sploh vse, ki se bavijo z odgojo otrok. Od pravilne prehrane je le preprosto odvisno normalno delovanje naših organov in morejo nastopiti v najkrajšem času težje motnje ne samo v prebavilih, ampak tudi v ostalih delih našega telesa, če hrana ne vsebuje odgovarjajočih množin: tošč, beljakovin, vitaminov itd. Predavanju bo sledilo predavanje posebnega filma po Higijenskem zavodu v Ljubljani, ki se zlasti nanaša na vitamine kot neobhodni sestavni del naše prehrane in bo predavanje bogato izpopolnilo. S tem filmom, ki je dolg 1300 m in je razdeljen v štiri dele, bo predavatelj g. doc. dr. Ivan Matko nazorno pokazal slovenski publiki, kaj se more zgoditi človeškemu organizmu, če njegovi hrani in kadrstnegakoli vzroka primanjkuje nekaterih važnih sestavnih delov. Ker je predavanje zelo zanimivo in aktualno, vabimo k čim večji udeležbi. Vstopnina k predavanju je 2, 4 in 6 din.

Posebno dober želodec ima tudi delavec Lazar Jevremovič iz Donjeja Tovornika. Stavil je, da bo pojedel v najkrajšem času en in četrtil kilograma sladkorja v kockah, pol kilograma čokolade in 300 gramov fig. Stava je bila velika, vendar jo je Lazar dobil. Ko je vse pojedel in spravil denar v žep, je dejal, da bo pojedel še kilogram sladkorja. To pot pa ni šel nihče več staviti.

Od tu in tam

Včeraj je bil v Ljubljani najmržljajši dan v letošnjem letu. Sredi mesta je toplomer pokazal -16 stopinj, na letališču zraven Ljubljane pa celo -21.5. Tudi po drugih delih naše države je mraz pritisnil huje. V Zagrebu so imeli 13 stopinj mraza. Celu v toplem Dubrovniku so imeli 7 stopinj pod ničlo. Posledice vdora mrzlega vala na morje so hude. Morje je začelo zmrzovati ob vsej dalmatinski obali, najbolj pa ob severnem delu. Pri Solinu je ledena plast morja debela že za debel prst. V bližini Splita so se pojavile tudi večje jate polarnih ptic. Z debelo ledeno skorjo so se prekrila tudi vsa dalmatinska in bosanska kraška jezera odnosno polja. Plovba po morju je zaradi mrzlega vetra zelo otežkočena.

Nesreče jugoslovanskih parnikov se ponavljajo skoro vsak dan. V turek bi se pri Casablanci kmalu potopil parnik »Una«, ki je vozil iz Alžira velik tovor premoga za Benetke. Ko je ladja zaplula bolj proti odprtemu morju, se je nenadoma pojavil strahovit vihar, ki je začel ladjo premetavati kot majhno barčico. Nekajkrat se je ladja tako nagnila v stran, da je zajemala vodo. Vsa posadka je morala trdo delati nad dve uri, da je spravila iz ladje vodo in se s tem rešila. Večje škode pa ladja ni utrpela.

Nevarnega obiskovalca tujih stanovanj so prijeli v Varaždinu. France Pliberšek, ki je doma od Sv. Miklavža pri Ormožu, se že dolga leta drži Varaždinu in okolice. Policija ga ima zapisanega kot zelo nevarnega tatila in nasilnika. Pred dobrim letom je vdrl v stanovanje nekega varaždinskega trgovca in mu odnesel 50 jurjev. Z njimi jo je potem potegnil čez mejo v Avstrijo, vendar ga je naša obmejna straža zalotila in obveljala. Pliberšek ima navado, da pri vratih najprej pozvonijo, ko se pa prepriča, da nikogar ni v hiši, odpre s ponarejenimi ključji vrata in odnese, kar je najbolj pri roki. Predvčerajšnjim so ga zalotili, ko je hotel sredi dneva vdreti v stanovanje neke vdove.

V jugoslovansko ladjo »Srdje«, ki se je pred dnevi potopila v bližini belgijske obale, se je po dognanju posebne komisije zaletel švedski parnik »Hag«. Švedski parnik je takrat plul v pristanišče v Anversu. Švedski kapitan se sicer zagovarja, da je imel v kritičnem času svojo ladjo usidrano v pristanišču, vendar se njegovi izpovedi ne pridaja nobena vera, ker bi v takem primeru švedski parnik pomagal ponesrečenemu »Srdju«, in ne bi prav v tistem trenutku izginil brez vsake sledi.

Na predrzne divje lovec je naletel lovski čuvaj Nikola Šoštar iz Topolove pri Sisku. Pri službenem obhodu je začel nekaj strelav. Šel je proti smeri, od koder so strelji padli, in našel tri divje lovec, ki so vprav rezali ustreljeno srno. Čim je čuvaj prišel prav do njih, so ga divji lovec prišli in razorožili. V primerem trenutku pa jim je Nikola ušel in šel po orožnike. Patrola je lovec prišla, ko so otovorjeni s plenom odhajali proti domu. Pri hišnih preiskavah so orožniki nabrali kar celo grmado lovskih in vojaških pušk.

Na 15 let težke ječe je bil pred sodiščem v Osijeku obsojen Stanko Radojčić, ki je ubil svojo ženo, pozneje pa poskušal trikrat ubiti še svojo nezvesto ljubico. Radojčić je moral v začetku vojne na fronto. Ko se je kot vojak nekega dne vrnil domov na dopust, je našel ženo v naročju drugega. Razburjen je pograbil za bajonet in ženo ubil. Vojaško sodišče ga je takrat oprostil, češ da je ravnal v hipnem razburjenju. Pozneje se je zaljubil v neko Mlevo. Ker ga je tudi ta goljufala, je streljal nanjo, vendar jo je samo lahno ranil. Sodišče ga je takrat obsodilo na 5 let težke ječe. Čim se je vrnil iz ječe, je že spet mislil na maščevanje. Ko je po nekaj tednih srečal Mlevo, jo je hotel zaklati. Spet je bil obsojen na šest let ječe. Dolgoletne ječe pa Radojčić niso izpametovale. Ni odstopil od svojega sklepa, da bo nad nezvestim dekletom temeljito obračunal. Streljal je, pa slabo zadel, potem pa se zanetil ogenj v skednju Mlevinega moža. Sodišče je Radojčiću sedaj naložilo petnajst let težke ječe.

Potniški in blagovni promet na naših železnicah je v preteklem letu močno napredoval napram prejšnjim letom. Lani so železnice prepepljale že 44 milijonov potnikov, ko so jih v l. 1936 samo 38 milijonov. Od potnikov je imela železnica za 536 milijonov dinarjev dohodkov ali po povprečno po 12 din na vsakega potnika. Raznega blaga je železnica prepeljala 17 milijonov ton, kar je vrglo železnici 1367 milijonov dinarjev ali okroglo 2% več kakor v l. 1936. Od skupnega prometa odpade na notranji promet dobrih 77%, na mednarodni promet pa dobrih 22%.

Elektrifikacija železnice proge med Suškom in Skrljevim (znani tunel, v katerem je voznja najbolj nevarna) je postala več kot nujna. Baje so tudi že na merodajnih mestih odločili, da bodo ta dela izpeljali. Že v osnutku proračuna za prihodnje proračunsko leto je vstavljeno vsota 3,400.000 dinarjev kot prvi obrok za odplačilo posojila, ki bi ga bilo treba najeti za elektrifikacijo tega dela proge. Takoj, ko je bila prva anuiteta odobrena, se je javilo več inozemskih tvrdk, ki bi bile pripravljene izvršiti elektrifikacijo. Najbolj primerna je italijanska ponudba, kajti Italijani so se izrekli za pripravljene izvršiti vsa dela na račun starega klirinskega dolga.

Nevarno vlomilsko družbo je prišla zagrebška policija. Tvorili so jo trije prevečani in temeljito izveščani evdrevci: Vjekoslav Martinčič Josip Vrbanič in Stjepan Gojak. Poleg teh treh pa so prijeli še nekega zasebnika, ki je svedrovem dajal prenočišče in zavetišče, ne da bi svoje goste prijavljali, kakor je predpisano. Družba ima na vesti več vlomov v blaginje, pri čemer je pograbila denarja za nekaj sto tisoč. Policija vlomilec prav gotovo še ne bi prišla na sled, če ne bi našla drobnega gumba, ki se je pri nekem vlamu odrgal s suknjaka vlomilca Vrbaniča.

Finančni minister je za tekoče leto odobril povečanje kontingenta proizvodnje čistega alkohola za vse tovarne v naši državi. Vse tovarne bodo smele narediti 150.000 hektolitrov špirta, kasneje pa bo minister razdelil še kontingent 20.000 hektolitrov. Največji kontingent je prešla zagrebška tovarna Arko (21.610 hl), dalje Peter Tešić v Sisku (19.580 hl). Na petem mestu je ljubljanska tovarna »Union«, ki sme narediti 9.096 hektolitrov špirta.

Srem in Vojvodina veljata pri nas za najbolj bogati pokrajini. Zaradi tega so tam tudi evatbe, kadar se mož kak bogata hči ali pa ženi kak bogat sin, pompozne in razkošne. V Debeljaci blizu Zemuna je bila v turek evatba. Poročila se je hčerka bogatega posestnika Ištavana Tokana. 400 gostov je prišlo na pojedino. Tri dni je trajala evatba: pojedli so pa 800 velikih hlebov kruha, 200 tort, 400 kosov perutnine, dve debeli svinji, eno tele, popili so pa 500 steklenic piva, 100 litrov žganja in 550 litrov vina.

Z vsem, kar izvažamo, v morje pa bomo bogati!

Neki Francoz je napisal v časopis vsaj zanimive pomisleke, če ne več, o tem, kar gospodarstveniki in trgovci imenujejo trgovinsko bilanco. Vzemimo n. pr. — tako je napisal — nekega trgovca, ki je v francoskem pristanišču Le Havre natovoril ladjo s francoskim blagom v vrednosti 200.000 frankov in jo odpremil v Združene severnoameriške države. To vrednost je tudi označil, ko je bilo treba plačati carino. Vsi prevozniki stroški, zavarovanje, carina itd. so ga stali n. pr. 60.000 frankov. Blago je v USA prodal za 320.000 fr. in je imel torej pri njem dobička 60.000 fr. Za 320.000 fr. pa je v Ameriki natovoril bombažo in ga poslal v Francijo, kjer ga je prodal za 422.000 fr. Prevozniki stroški so znašali 32.000 fr. in je trgovec imel na ta način pri bombažu 70.000 fr. dobička.

Kaj bi morali na carinarnici razbrati iz knjig, ki bi jih ta trgovec predložil? Zapisali bi si, da je Francija izvozila za 200.000 fr., uvozila pa za 352.000 fr.

Nekaj časa pozneje bi recimo poslal oni trgovec ladjo, natovorjeno z blagom v vrednosti 200.000 frankov v Ameriko. Toda po nesreči zgrabi ladjo morskí vihar in jo potopi z blagom vred. Trgovec mora v svoje knjige zapisati gotovo izgubo 200.000

frankov. — Drugače pa bi zapisali cariniki. Ti ne bi zapisali 200.000 fr izgube, pač pa za 200.000 fr izvoza. Ker pa ni zabeleženo na drugi strani nobene protivrednosti za uvoz, mora carinik pač biti prepričan, da pomeni potop ladje za Francijo čisti dobiček 200.000 fr. Če bi bila torej teorija trgovinske bilance pravilna in bi hoteli trgovino spraviti v ravnotežje, to se pravi, da vsaj ne bi uvažali več kakor pa izvažali, bi se bilo treba poslužiti samo preprostega in enostavnega sredstva: Zadosťoval bi, če bi naložili nekaj ladij z najboljšim blagom, to blago zacarinili, zapisali, koliko blaga je bilo na ladjah, nato pa ladje odpeljati ven na odprto morje in jih potopiti. Izvoz, ki bi ga zapisale carinske oblasti, bi bil čisto enak vrednosti potopljenega blaga. Uvoz bi bil enak ničli. Trgovinska bilanca bi morala na ta način postati prav kmalu — visoko aktivna.

Vzeli bi za primer seveda tudi lahko trgovca z naše dalmatinske obale. Ta bi lahko spravil z našimi ladjami vse bogastvo Jugoslavije že kar v Jadransko morje, in Jugoslavija bi morala kmalu postati po gornjem računu najbogatejša država. Saj cariniki ne bi pozabili pisati izvoza, in to je vendar glavno...

Most iz Azije v Evropo

Nekaj največjih turških gradbenih podjetij je že napravilo načrt mostu, ki bi vezal evropsko in azijsko celino nad morskim prelivom Bosporom. Ta most bi bil dolg 2650 metrov, nad morsk gladino pa bi ga bilo »le« nekako 700 metrov, kolikor je tam Bospor širok. Velikanski azijsko-evropski most pa bi imel še drugo posebnost, namreč, da ne bo morda le za železnico, čeprav bo tudi na njem dvotirna, pač pa bo most tako širok, da bo poleg teh dveh tirov še dovolj prostora za avtomobilski in vozni promet, poleg tega pa bo na njem tudi primerno širok hodnik za pešce. Na evropski strani se bo most po tem načrtu zanašal nekako na kraju, kjer stoji slovita Hagia Sofija, na azijski pa se bo končeval pri kolodvoru, ki nosi ime Haidar paša in kjer se začneva tudi tako imenovana anatomska železnica. Most bodo krstili z imenom »Ataturkov most«. Kakor predvideva proračun zanj, bo veljal okoli pol milijarde dinarjev. Vendar pa Turki ne nameravajo za to gotovo največje javno delo, odkar obstoja moderna Turčija, preveč obremenjevati državnega proračuna, pač pa že zdaj napovedujejo, da bodo ob mostu vsaj »nekaj časa« pobirali mostnino. Tudi Turki so se že naučili na takšne stvari.

Vsako uro zrastle za 2-5 cm

V londonski živalski vrt sta prišli, seveda ne prostovoljno, pred tremi leti dve žirafi, ki so jih Angleži ujeli v svoji afriški koloniji Kenya. Ti dve žirafi sta zastopali oba spola. Pred nekaj dnevi jima je prišel na svet mladič, kar je vzbudilo veliko zanimanje po vsem Londonu in še čez morda že zaradi tega, ker se že od leta 1914 ni zgodilo, da bi se tam rodila kakšna žirafa. Mladič je takoj po rojstvu meril štiri čevlje in je tudi takoj shodil. Ze čez poldrugo uro je vesel eskaljal okoli svoje visoke mame. Naslednji dan je bil velik že pet čevljev. Njegov oče ga je smel gledati seveda le čez plot, gledal pa ga je, pravijo, z največjim ponosom in zanimanjem. Saj je tudi lahko ponosen na mladiča, ki je prve dni, kakor so preračunali, zrastle vsako uro za dva in pol centimetra.

Egiptovski rekord: 3 metre visok mož

Amerika je začela propadati s svojimi rekordi. Že drugi rekord je namreč prišel iz Egipta: 1. najmočnejši človek sveta, 2. največji mož na svetu, ki meri že nekaj centimetrov čez tri metre. Imenuje se Sad Mustafa Gazi in kljub svoji nenavadni višini še kar naprej raste ter zbija izredno zanimanje zdravnikov. Imeli so ga že dalj časa v neki bolnišnici, ga opazovali, preiskovali, skušali z najrazličnejšimi sredstvi ustaviti njegov rast, pa jim je kljub vsemu »ušel« še 60 cm v višino.

Madžari ne bodo več uvažali petroleja

Madžarsko časopisje poroča, da so zadnja raziskavanja, ki so jih vršili geološki strokovnjaki na Madžarskem, prinesla presenetljive uspehe. Tudi v bližini Velike Kaniže so večkrat navrtali zemljo in tam našli izredno bogate zaloge petroleja in nafte. Petrolejska nahajališča na tem mestu prav za prav niso zasledili šele zdaj, pač pa že pred mnogimi leti. Pred kratkim se je strokovnjakom le posrečilo dokazati, da je tega petroleja in nafte v zemlji na tem kraju mnogo več, kakor pa so dosedaj mislili. Prej so n. pr. izvažali na tem mestu iz zemlje na dan okoli šest vagonov zemeljskega olja, ki je vseboval nekako 45 odstotkov bencina. Po sedanjih ugotovitvah pa se to podzemsko bogastvo razprostira na približno 25 kvadratnih kilometrov. Strokovnjaki so trdno prepričani, da bodo dobavo zemeljskega olja do konca letošnjega leta lahko toliko dvignili, da jim odslej ne bo treba več uvažati teh surovin od drugod.

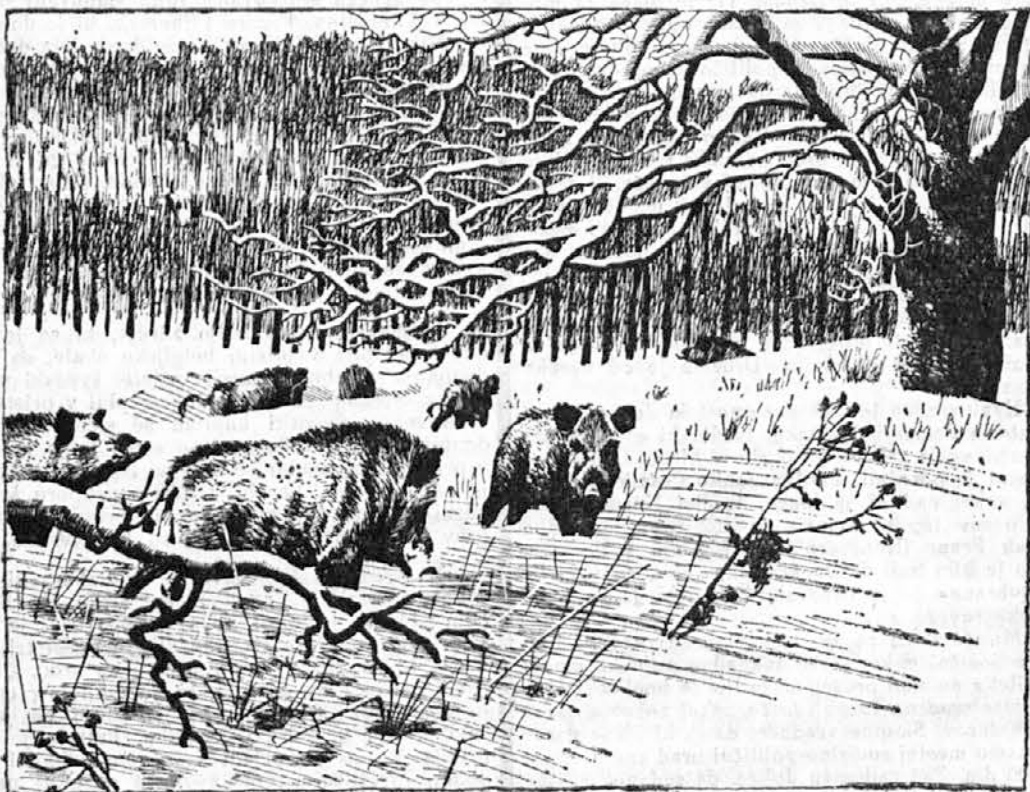
Kmalu za tem, ko je prišla ta novica v časopis, je geolog Pap že objavil, da so našli v bližini Oedenburga še drugo veliko nahajališče petroleja, ki je po njegovem mnenju še večje kot prej omenjeno. Pravijo, da se bo to nahajališče petroleja lahko kosalo z dosedaj največjimi tovrstnimi zalogami v Evropi.

Programi Radio Ljubljana

Petek, 7. januarja: 11. Solška ura: Naša mladina za izseljensko mladino, deklaracija, petje, govor — vodi gđ. Julija Šušteršič — 12. Odmevi iz Koroske (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Čas, spored, obvestila — 13.20 Veseli opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14.15 Vreme, borza — 18. Žena v glasu (gđ. Vida Rudolf) — 18.20 Slavne pevke (plošče) — 18.40 Francoščina (z dr. Stanko Leben) — 19. Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut za planince — 20. Večer lahke glasbe. Sodelujejo: Radijski smrel, Radijski orkester in plošče — 22. Čas, vreme, poročila, spored — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 7. januarja: Belgrad: 20. Zbor — 20.30 Narodne pesmi in glasba — 22.20 Plesna glasba — Zagreb: 20. Orkester in violina — 20.30 Arje — 21. Francoska klavirska glasba — 21.30 Operetne pesmi — 22.20 Plesna glasba — Dunaj: 19.25 Dunaj v pesmi — 20.05 Hlana veseloigra »Ruski svatbar« — 22.20 Plesna glasba — Budimpešta: 18. Koncerti in predavanja — Italijanske postaje: I. skupina (421, 304 in 233 m): 17.15 Koncert — 21. Lucilejeva opereta »Baron Corbo« — II. skupina (560, 369 in 263 m): 16. Klavir — 21. Simfonični koncert — III. skupina (492, 272 in 221 m): 20.30 Igra — 20.55 Iz ruskih oper — Varšava: 20.05 Simfonični koncert — Königsberg: 20. Plesni večer — Lipsko: 20. Koncert — 21.10 Komorna glasba — Frankfurt: 20. Operni koncert — Monakovo: 19.10 Filmska glasba — Berolinske: 20.15 Chopinove klavirske skladbe — 21.10 Leharjeva opereta »Piskrovec« — Bukarešta: 19.10 Wagnerjeva opereta »Mojstri pevci« — Strasbourg: 21.30 Leharjeva opereta »Friderik«.

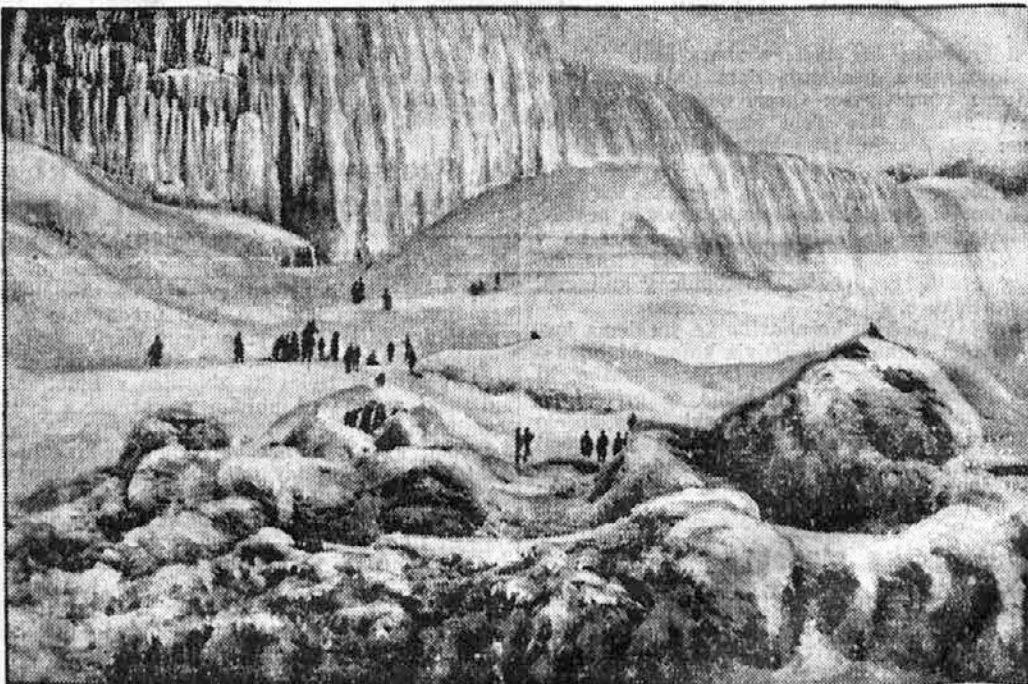

Divji prašiči v gozdnem zavetju. Eno takšnih mrcin so še pred nedavnim ustrelili tudi pri nas v Poljanski dolini.

Boljši gospodje iz Sovjetije

Pariški »Socialist Vestnik«, glasilo ruskih menjševikov je pisal tudi o spominih jugoslovanskega komuniste Cilige, (menda Celige?). Avtor je preživel na Ruskem 9 let. Od kraja (1926 do 1929) se je udeleževal pri Kom. Internacionali v Moskvi, a naposled zašel med opozicijo in preždel 5 in pol let v sovjetskem pregnanstvu, oziroma v ječah. To je seveda ohladilo njegovo prvotno navdušenje. A za njegovo politično ozkosrčnost je značilno, da obsoja sovjetski Rusiji teror samo, v kolikor pod njim trpijo socialisti. Med slednjimi so zastopani anarhisti, menjševiki, pristaši Kerenskega in Trockega, cionisti itd. Vsi so na boljšem, kakor ostali trpini. Med drugim so oproščeni dolžnosti pospravljati poljopje, kuhati hrano, prati perilo itd., kar je vse naloženo ostalim kaznjencem. A tudi njih življenje v trinadstropnem poslopju nekdanje vojne ječe sredi gole Uralske stepe, vrže zadosti luči na sovjetsko pravosodje. Socialistični pregnanci tudi zmrzujejo, ker pozimi ne dobivajo tople obleke. Imajo pi-

člo hrano brez zelenjave, kar povzroča gnilobo dlesen. Samo dvakrat na leto: dne 1. maja in 7. novembra (obletnica Leninevega prevrata) dobivajo po en kos belega kruha. Leta 1931 je dospelo v isto uralsko ječo kakih 10 obsojenih menjševikov s Suhanovom na čelu. Ostali so strogo izolirani. Vendar se je pozneje posrečilo z njimi navezati stike. Starejši jetniki so vprašali, kako so mogli Suhanov in dr. priznati, da so »bili« podkupljeni po inozemskih kapitalistih in hoteli strmoglaviti Stalinac, kakor je to od njih zahtevalo sovjetsko pravosodje. Odgovorili so: »Saj sami ne vemo, kako smo pristali na te gorostasnosti. Pripovedovali so o ponočnem zasliševanju, pri katerem so morali stati po 10 ur, ne da bi se smeli vsaj nasloniti, o zaporih, kjer se je redno vrstila vročina (40 stopinj) z mrazom pod ničlo, o groznjah z ustrelitvijo, o strahu za žene in otroke itd. Naposled so popolnoma onemogli in podpisali vse. Vendar so sklenili ostali jetniki, da ne bodo občevali s Suhanovim in tovariši. Sorodniki ne smejo pomagati političnim obsojencem. Vsaka pošiljatev v ječo se je kaznovala s tremi leti zapora. Zdaj je zvišana ta kazen na 5 let prisilnega dela v taborišču za politične zločince.

Ob zamrznjenih Niagarskih slapovih v Ameriki.

M. Jacoby - R. Leigh:

Poročnik indijske brigade

Ko se je dekle prebudilo, je dolgo časa gledalo v strop in ni spregovorilo niti besedice. Preteklo je nekaj dolgih minut, preden je Elizabeta doumela, da ne sanja, marveč da je zdaj zares preživela dva strašna, krvava dneva in eno še strašnejšo noč v oblegani trdnjavi, tako, da je bila že sama v dnu duše prepričana, da je vsega konec... Nazadnje jo je rešil Geoffrey...

Ta trenutek se je spomnila očeta ter bruhnila v glasen, oupan jok, ki mu ni hotelo biti konca.

Jechala je in ihtela in gospa Warrentonova je ni in ni mogla umiriti.

»Drago moje dete, bodite lepo mirni! Sedemindvajseti polk je ravno zdaj krenil proti Chukotiju. Zatrno vam bodo očeta pripeljali sem živega in zdravega... Njega in nekaj častnikov so Suristanci obdržali za talce, Surat kan jih bo gotovo takoj izpustil iz ujetništva...«

Lady Warrentonova je govorila te besede, čeprav jim sama ni verjela in je vedela, da je to nemogoče... Čemu naj bi Surat kan jemal talce? Saj Angleži niso dozdale imeli v ujetništvu nič njegovih ljudi, zlasti pa ne kakih odličnejših... Vedela je, kakšna usoda čaka ujetnike v Chukotiju, če jih zadnji trenutek ne bo rešilo čudežno naključje... Toda zdaj je morala dekle miriti, saj je Elizabeta zadnje čase toliko pretrpela...

Elizabeta je neutolajljivo ihtela in stokala:

»Oče... Dragi oče...«

Pred nekaj urami je videla strašno klanje na bregu reke, ko so Suristanci neumljeno pobijali vojake, ženske in otroke. Zato ni mogla verjeti, da bi Surat prizanesel njenemu očetu, naj jo je lady Warrentonova še tako tolažila in ji dajala upanja...

Nazadnje, ko se je malo pomirila, je zasepetala:

»Kje je major Vickers?«

Lady Warrentonove ji je odgovorila z drhtečim glasom: »Tudi on je z mojim možem odšel v Chukoti... Zatrno bosta vašega očeta rešila iz ujetništva...«

Ko je Elizabeta izvedela, da se je pohodu proti Chukotiju pridružil tudi Geoffrey, ji je v duši zasijal žarek šibkega upanja. Če je kdo na svetu mogel rešiti očeta, je to bil Geoffrey... Tako hrabro in junaško se je držal med obleganjem! Njegovemu pogumu in odločnosti se je morala zahvaljevati, da je sploh ostala pri življenju in da se je rešila sem...

Ko je tako premišljala o Geoffreyu, se je domislila še Perrya.

Prvi trenutek se ji je zdelo, kakor da dela greh, če zdaj misli nanj, če se sploh spomni svoje ljubezni do njega. Toda vedela, da je Perry še vedno v Lohari, zato ni mogla, da ne bi vprašala gospe Warrentonove:

»Kaj pa Perry?«

»Kapitan Perry se je pridružil indijski brigadi, ko je odšla proti Chukotiju. Stala sem pri oknu, ko so oddelki krenili na pot. — Moj mož je jahal med bratoma Vickersoma. Na levi je bil Geoffrey, na desni Perry...«

Okoli petih popoldne so konjeniki zagledali bele zidove trdnjave Chukotija.

Warrenton je jahal na čelu oddelka med Geoffreyem in med Perryjem Vickersom. Med potjo, ko so konjeniki v skoku jahali proti trdnjavi, je sir Warrenton nekajkrat vzkliknil proti Geoffreyu.

To so bila kratka vprašanja, na katera je Geoffrey prav tako kratko odgovarjal.

Warrenton je nekajkrat zaškripal z zobmi in Vickers je pri tem čisto razločno slišal besedo »manevri«.

Da, tudi Geoffrey je moral na tej žalostni poti neprenehoma misliti na tisto noro zapoved, ki so jo dali na večer pred bitko... »27. polk indijske brigade odide na manevre v Loharo!«... Zapoved je bila izpolnjena, manevri so bili, zdaj pa Vickers je vzpodbodel konja in zaklical Warrentonu:

»Sire, podvizati se moramo...!«

Konjeniki indijske brigade so v skoku prihajali blizu trdnjave Chukotija.

Tam je sir Warrenton dal z roko znamenje, naj obstanejo. Sam se je nagnil naprej, dejal roko nad oči in gledal proti trdnjavi.

S stolpa je vihrala bela zastava. Toda nikjer ni bilo videti niti sledu kakega življenja.

Warrenton je zavpil:

»Major Jowett!«

Foto Warner Bros

Sir Warrenton in brata Vickers so prvi prijezdili v trdnjavo